

Az államháztartás helyzete

Az elkövetkező időszakot meghatározó költségvetés-politika célja, hogy a helyreállt növekedési dinamika megőrzése mellett az egyensúlyi mutatókat megerősítse és középtávon a GDP-arányos költségvetési hiány újra 3% alá csökkenjen. A kormány továbbra is elkötelezett a családok támogatása, a nyugdíjak reálértékének megtartása, a munkaalapú gazdaság erősítése, hazánk innovációs képességének fejlesztése, a nemzeti politikai célok megvalósítása, valamint Magyarország külső és belső biztonságának garantálása mellett.

E célkitűzések szem előtt tartásával a költségvetési kitekintés az uniós módszertan szerinti hiány tekintetében 2024-re 2,5%-os, 2025-re 1,5%-os, 2026-ra pedig 1,0%-os GDP-arányos hiánnyal számol.

1.1. A KÖLTSÉGVETÉSI FOLYAMATOK ALAKULÁSA

A 2024-2026-os évekre vonatkozó költségvetési kitekintés a törvénytervezetet megalapozó makrogazdasági pályára épül.

A számítások az ún. „változatlan költségvetési politika” forgatókönyvet feltételezik ott, ahol nincs a hatályos szabályozástól eltérő országgyűlési, vagy kormányzati döntés. (Így például a kisadózó vállalkozások tételes adója (KATA) esetében a szabályozás átalakítására vonatkozó elképzelésektől függetlenül a hatályos szabályok alapján készült a kitekintés.)

A koronavírus-járvány elleni védekezéshez jelentős forrást biztosított 2020-ban a pénzügyi szervezetek különadójának rendszerére épülő hitelintézeti különadó. A hitelintézetek által befizetett hozzájárulási többlet összege 2021-től kezdve öt éven keresztül egyenlő részletekben levonható a pénzügyi szervezetek különadójának adott évi adókötelezettségéből. A **pénzügyi szervezetek befizetései** mérleg soron többletbevételeként jelentkezik 2022-ben a 2021. évi helyi iparüzési adó szerinti nettó árbevétel (azaz lényegében a kamatkülönbözet és a díjbevétel) 10%-a, 2023-ban a 2022. évi helyi iparüzési adó szerinti nettó árbevétel 8%-a. A kiegészítő adónem a 2023. év végéig van hatályban.

A kiskereskedőket terhelő **kiskereskedelmi adó** kulcsa sávosan emelkedik, jelen intézkedés jövő év végéig hatályos.

Az energiaszektorra érintő **energia ágazat befizetései** mérleg soron jelentkező különadóval szintén 2023. december 31-ig számol a költségvetés.

A **cégautóadó** mértéke 2022-ben emelkedik, majd a 2023. évtől ez az adónem a gépjármű adó része lesz, és az adótábla is átalakul, ezáltal nagyobb hangsúlyt kapnak a környezetvédelmi szempontok.

A **bányajáradék** 2022-2023. évi számítási módja (bányajáradék-kulcs módosítása, fajlagos érték minimum értékének bevezetése) 2022. augusztus 1-jei hatállyal módosításra került. A járadék új számítási módja a jövő év végén hatályát veszti.

A **reklámadó** korábban a 2022. év végéig került felfüggesztésre. 2023. január 1-jével automatikusan ismét hatályba lép. A bevétellel a teljes időhorizonton számol a költségvetés, alapja a reklámokból származó árbevétel és a saját célú reklámok költsége utáni árbevétel, mértéke 7,5% lesz.

A **jövedéki adó** mértéke az uniós előírásokkal is összhangban emelkedik a dohánytermékek, az alkoholok és az egyes energiatermékek esetén.

A **népegészségügyi termékadó** adómértékei 2022. július 1-jétől emelkednek, az adónem kiterjesztésre kerül új termékkörökre. További rendelkezés, hogy az alkoholos italok kikerülnek a termékadó hatálya alól, amit a jövedéki adó nagyobb emelése ellensúlyoz.

A **pénzügyi tranzakciós illeték** esetében az adóbevétel az adó alapjának 0,3%-a, de fizetési műveletenként legfeljebb 10 ezer forint lesz. Az adónem továbbá kiterjesztésre kerül az értékpapírszámlákra és egyes külföldi szolgáltatókra.

A **távközlési adó** mellett az elektronikus hírközlési szolgáltatást nyújtó vállalkozásoknak pótdót kell fizetniük, melynek mértéke sávosan kerül meghatározásra. A pótdót először 2022. november 30-ig kell megfizetni és 2023. december végével hatályát veszti.

A **biztosítási adó** mellett pótdó kerül kivetésre a 2023. év végéig. Az adózás sávosan történik, melynek alapja a beszedett díjbevétel.

A **légitársaságok hozzájárulása** új adónem, mely 2022. július 1-jétől hatályos. A hozzájárulás mértékét az úticél, valamint a szállított utasok száma határozza meg.

A **gépjárműadó** 2023 januárjától tartalmazza a cégautóadót is. A két adónem összeolvad.

A **gyógyszergyártói befizetések** mértéke 2022. július 1-jétől kerül emelésre. Az emelés mértéke jövő év végéig hatályos.

A **személyi jövedelemadó** kulcsa – technikai feltevésként – a teljes időhorizonton 15%. A számítások tartalmazzák a 25 év alatti fiatalok személyi jövedelemadó mentességét. Tartalmazzák továbbá az első házasság adókedvezményét, a gyermekek után igénybe vehető kedvezményeket, a legalább négy gyermeket nevelő anyák sja mentességét.

A **központosított bevételek** legnagyobb tételét az útdíjak teszik ki, melyek növekedése várható az úthálózat és a forgalom bővülésével.

A **rehabilitációs hozzájárulás** esetén a kitekintés számol a létszámváltozással és a minimálbér emelkedésének hatásával a teljes időhorizonton.

A közép-távú kitekintés a **családok támogatását szolgáló programok** fennmaradásával számol.

A **honvédelmi kiadások** 2023 után a nominális GDP-vel emelkednek.

Az **európai uniós forrásból megvalósuló fejlesztéseknél** új uniós költségvetési ciklus kezdődött 2021-től. A kohéziós forrásokat a 2021-2027-es időszakban kiegészítik a Next Generation EU (NGEU) transzferei, amelyen belül a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (Recovery and Resilience Facility, RRF) a koronavírus-világjárvány okozta közvetlen gazdasági és társadalmi károk helyreállításának elősegítésére és a gazdaság újraindítására szolgál.

Az **Uniós programokhoz kapcsolódó bevétel** 2024-ben és 2025-ben is meghaladhatja a 2000 milliárd forintot. A 2021-2027-es időszakban Magyarország számára az MFF és az NGEU keretből folyóáron hozzávetőlegesen 45,5 milliárd eurós forrás várható.

Az **állami vagyon kiadások** alakulásában főként a Paks 2 beruházás játszik szerepet.

A nettó pénzforgalmi **kamatkiadás** a központi alrendszerben a GDP arányában 2,6%-ról 2,3%-ra csökken. Az eredményszemléletű kamatok 2,9%-ról fokozatosan 2,6%-ra mérséklődnek.

A **nyugdíj kiadások** és a **jövedelempótló ellátások** megőrzik reálértéküket, az inflációt követő mértékben emelkednek, valamint sor kerül a 13. havi nyugdíj kifizetésére, továbbá a nyugdíjasok részesülhetnek a gyors gazdasági növekedés eredményéből a nyugdíjprémium révén.

A **gyógyító-megelőző ellátások** esetében az orvosok 2021-ben indult és több évig tartó bérfejlesztési programjával számol a költségvetés.

1.2. AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG ELŐREJELZÉSÉVEL VALÓ ÖSSZEHASONLÍTÁS

Az Európai Bizottság 2022-es tavaszi előrejelzésében megállapítja, hogy a magyar gazdaság más EU-s tagállamhoz képest nagyobb mértékben függ az orosz energiaiimporttól, ráadásul az erős orosz és ukrán kereskedelmi kapcsolatok függnének a geopolitikai feszültségek alakulásától, mindez pedig bizonytalanná teszi a kilátásokat.

A bizottsági előrejelzésben 2022-re 6%-os, 2023-ra 4,9%-os európai uniós módszertan szerinti hiánnyal számol, míg a kormány 2022-re 4,9%-os hiány elérését célozta meg, a költségvetési törvényjavaslat pedig 3,5%-os hiánycélt tűzött ki. A Bizottság jóval kedvezőtlenebb makrogazdasági pályát vetít előre, 2022-re 3,6%-os növekedést vár (míg a magyar kormány 4,7%-osat), és 2023-ra 2,6%-ost (szemben a kormányzati 4,1%-os prognózissal). Ennek következtében a GDP szintje 2,4%-kal alacsonyabb lehet a Bizottság szerint 2023-ban, mint a költségvetési törvénytervezet szerint. Ez jelentős részben magyarázza a kormányéhoz viszonyított 1,4%-kal magasabb deficit előrejelzését. A Bizottság számol mindazokkal a hiányt növelő 2022-es intézkedésekkel (pl. béremelések, fegyverpénz, 13. havi nyugdíj teljes összegének kifizetése), amelyek ismertek voltak a prognózis készítés idején.

Az Európai Bizottság előrejelzésének lezárásáig nem voltak ismertek a 2023. évi költségvetési törvényjavaslat, valamint a kormány idei és jövő évi hiánycélok elérése érdekében hozott intézkedései. Ezeket a bizottsági előrejelzés természetesen nem tudta figyelembe venni. A Bizottság mindazonáltal számolt az állami beruházások egy részének halasztásával. Az állami energiacegek támogatására vonatkozó, a magas energiaárak okozta kiadás növekedést hasonló mértékű hiányrontó tényezőként vette figyelembe, mint a költségvetési törvénytervezet. Technikai feltevésként a Bizottság számolt az RRF források beépülésével, 2023-ra vonatkozóan hasonló mértékben (GDP 0,8%-a), mint a költségvetési törvénytervezet.

A GDP-hez viszonyított, uniós módszertan szerinti adósság az előrejelzés szerint a 2023. év végén 76,1% lehet, míg a 2023. évi költségvetési törvényjavaslat 73,8%-os értékkel számol. Az eltérést döntően az magyarázza, hogy a 2022-2023-as időszakban a kormány által elérendő hiánycélok kisebbek, mint a Bizottság által prognosztizált szintek, valamint a GDP növekedési üteme is érdemben kisebb a bizottsági prognózisban, ami szintén magasabb adósságszintet eredményez. Ennek ellenére kissé (GDP-arányosan 0,2%-kal) alacsonyabb kamatkiadással számol a tavaszi előrejelzés, mint a költségvetési törvénytervezet.